

Opiskelijan ja opettajan voimaannuttava kohtaaminen

Lea Veivo

Taustaa ja lähtökohtia – miksi tavoitteena inklusio?

- Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä kasvussa
- Erityistä / yksilöllistä tukea tarvitsevia opiskelijoita integroituna yleisopetukseen (n. 12 000 tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa / 4000 ammatillisissa erityisoppilaitoksissa)
- Nuorten syrjäytymisvaara kasvaa (täydellinen syrjäytyminen 1,5 milj. / 50 000 nuorta)

Miksi opiskelu ei kiinnosta?

- Osalla opiskelijoista erityisen tuen tarve (add, adhd, mielenterveyden ongelmia jne.)
- Osa opiskelijoista kinesteettisiä
- Osa opiskelijoista ei sopeudu koulun kulttuuriin oman taustansa vuoksi
- Osa opiskelijoista voi huonosti (epäsäännölliset elämäntavat, ravinto jne.)
- Osa opiskelijoista joutunut epäonnistumiskiarteeseen (huonot tulokset – huono palaute – huono käytös)

Koulukiusaaminen

- Kiusaamiseen tartuttava heti
- Kiusattu tarvitsee tukea ja apua
- Kiusaaminen lopetetaan moniammatillisena verkostyönä
- Tilannetta seurataan
- Kiusaajista löydetään 'johtaja' aina
- Kiusaaja tarvitsee apua omiin ongelmiinsa pystyäkseen lopettamaan kiusaamisen lopullisesti

HAASTE

- Yksilöllistä ohjausta ja kohtaamista tarvitseva opiskelija
TARVITSEE SINUA IHMISENÄ – aikuisena kasvattajana
- Kaikilla ei ole kotia, joka kasvattaa
- Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen vaatii VOIMIA ja MONIAMMATILLISTA YHTEISTYÖTÄ

Mitä yksilöllinen kohtaaminen on?

- Opiskelijan kunnioittaminen ja arvostaminen ihmisenä – tasa-arvoinen kohtaaminen
 - Halu ohjata ja opettaa sekä tukea
- Myönteisyys
 - Opiskelijan vahvuuksien huomiointi
- Sitoutuminen ja pitkäjänteisyys opiskelijan ohjaamisen ja tukemiseen

Rajat ovat rakkautta!

- Rajat luovat turvallisuutta
- Huonoa käyttäytymistä ei tarvitse hyväksyä
- Pysy rauhallisena aina, kun se on mahdollista
- Kuuntele – älä provosoidu
- Sano selkeästi, mitä toivot opiskelijan tekevän ja miksi

Välittäminen

- ▶ Opiskelijan puolella oleminen
- ▶ Vartu, varhaisen tuen tarjoaminen, avun saannin varmistaminen, seuranta
- ▶ Opiskelijan näkemin ja kuuleminen; henkilökohtainen huomiointi
- ▶ Anna aikaa kasvulle – kaksi eteen, yksi taakse -sääntö

Tukeminen

- ▶ Ymmärrä nuorta tai lasta ja hänen elämäntilannettaan – älä hyväksy kaikkea (älä paapo, tee puolesta, mutta älä jätä yksin) =>Aseta ja säilytä rajat
- ▶ Luovu uskomuksista, että opiskelija on laiska, tyhmä tms. (taustalla yleensä masennus, oppimisvaikeudet tms.)
- ▶ Vahvista opiskelijan itsetuntoa huomioimalla hänen vahvuutensa säännöllisesti – tue ja motivoi (kiitä, kehu, kannusta!)

Tukeminen

- ▶ Ole avoin ja rehellinen hänen kehittämisalueissaan ja haasteissaan, mutta keskustele niistä rakentavasti – hampurilaispalaute toimii – unohda ei!
- ▶ Vastuuta ja vahvista
- ▶ Ymmärrä turvattomuus
- ▶ Tunnista temperamentin vaikutus

Kohtaamisen välineitä

- **Aitous** – ole oma persoonasi
- **Avoimuus** – puhu vaikeistakin asioista suoraan rakentavalla tavalla
- **Ammatillisuus** – aikuinen ottaa kontaktia ensin
- **Inhimillisuus**; ymmärrä käyttäytymisen syyt vaikkeet hyväksy kaikkea!
- **Luotettavuus**; lupaa vain sellaista, minkä voit pitää
- **Rohkeus**; kysy, mitä kuuluu – miten menee? Älä aliarvioi omaa merkitystäsi aikuisena.

Kohtaamisen välineitä

- Aikuisuus ja ammatillisuus; tue kasvua ja oppimista. Tunnista omat rajasi. Ymmärrä omat tunnereaktiosi, mutta älä toimi niiden vallassa.
- Kunnioita opiskelijaa Erityisenä Ihmisenä

Miksi kohtaamista tarvitaan ja miten se voimaannuttaa opiskelijaa?

- Toimiva suhde opiskelijaan vahvistaa opiskelijan mahdollisuuksia päästä tavoitteisiinsa
- Opiskelijan hyvinvointi lisääntyy
- Opiskelija sitoutuu opintoihinsa vähitellen ja motivoituu niistä

...ja opettajaa

- Onnistumisen kokemukset lisääntyvät
- Omalle työlle tulee lisää merkitystä
- Opiskelijat arvostavat opettajaa, joka aikuinen kasvattaja ja ohjaaja
- Työhyvinvointi lisääntyy =>
MOLEMMAT VOIMAANTUVAT!

Hyvä, Paha Opettaja

Hyvä opettaja

- Itsenäiseen pedagogiseen ajatteluun kykenevä
- Itseänsä kehittävä
- Innostunut
- Oikeudenmukainen kannustaja
- Humaani, tunneälykäs persoona
- Aikuinen auktoriteetti

Hyvä, paha opettaja

Paha opettaja on tunneälytön, arviontikyvytön, ja opetustaidoton. Pahinta on, jos opettajalla on tietoista tai tiedostamatonta halua alistaa tai nolata opiskelija.

Hyvä opettaja on siis kasvattaja eikä pelkkä opetusteknikko. (Kari Uusikylä, 2006.)

Viitekehyksenä kasvattajan toiminnalle

- ▶ Ihmisen kokonaisvaltaisuuden ymmärtäminen
- ▶ Ihmisen temperamentin merkityksen ymmärtäminen
- ▶ Ihmisen yksilöllisyyden arvostaminen
- ▶ Kasvun ja kehityksen jatkuva arviointi; ei arvostelu
 - huomio osaamisiin ja onnistumisiin sekä kehitettäviin asioihin
- Ammatillisuus suhteessa omiin tunnereaktioihin
 - oman tunnekodin tunnistaminen → reflektointi arjen työvälineenä

Kiitos ja antoisaa kasvatusmatkaa!

- Lea Veivo (KM, kehityspäällikkö)
- kasvatustieteen ja psykologian opettaja, ammatillinen erityisopettaja ja työnohjaaja

Artikkelit aiheesta teoksissa:

- Mieli maasta – masentuneen nuoren kohtaminen (toim. Lämsä 2011:Ps-kustannus)
 - Mun mahdollisuus – Luovin valmentavassa koulutuksessa (toim. Veivo ja Lämsä) 2010:Ps-kustannus
 - Mun on paha olla (toim. Lämsä) 2008: Ps-kustannus
 - Näkökulmia ammatilliseen erityisopetukseen (toim. Honkanen, Kaikkonen ja Kotila) 2008: WSOY
- t:mi Leave
 - lea.veivo@luovi.fi
 - P. 040 319 3575

